

16.6.2023

Julkisen hallinnon tiedonhallintalautakunnan kokous 5/2023 ti 13.6.2023 klo 13.00-16.00, etäkokous (Teams)

Lautakunta:

- Päivi Tommila, puheenjohtaja
- Marja Penttilä, varapuheenjohtaja
- Sanna-Leena Eskola, jäsen
- Juha Koivisto, jäsen
- Janne Mykrä, jäsen
- Minna Romppanen, jäsen
- Leena Storgårds, jäsen (ei paikalla)
- Jaakko Ståhlberg, jäsen
- Markus Virolainen, jäsen

Kutsutut asiantuntijat:

- Tomi Kelo
- Outi Ahti-Miettinen (ei paikalla)
- Antti Lehto (ei paikalla)
- Jaana Immonen
- Ari Andersin
- Heikki Heikkilä (ei paikalla)
- Päivi Pietarila
- Tuula Seppo, Digi- ja väestötietovirasto (asialistan kohta 3.)
- Armi Helenius, Digi- ja väestötietovirasto (asialistan kohta 4.)

Sihteerit:

- Tommi Oikarinen, pääsihteeri
- Sami Aalto, sihteeri
- Riitta Autere, sihteeri
- Mika Kuronen, sihteeri
- Eeva Lantto, sihteeri
- Suvi Metsärinta-Lehmusvaara, sihteeri
- Markus Rahkola, sihteeri (poissa klo 14.15-15)

- Martti Setälä, sihteeri (ei paikalla)
- Heidi Torro, sihteeri

1 Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13.00.

2 Kokouskutsu ja läsnäolijat

Todettiin, että kokouskutsu, asialista ja sen liitteet on lähetetty lautakunnan jäsenille ja varajäsenille 6.6.2023.

Päätös: Todettiin lautakunnan kokoukseen osallistujat sekä kokouksen päätösvaltaisuus.

3 Suositus tietoturvallisuudesta hankinnoissa

Esittelijä: Mika Kuronen

Tiedonhallintalautakunnan tietoturvallisuusjaosto oli valmistellut suosituksen tietoturvallisuudesta hankinnoista. Suosituksen valmistelu sisältyy lautakunnan vuoden 2023 toimintasuunnitelmaan.

Suositus koskee tiedonhallintalain mukaisten tietoturvallisuusvaatimusten soveltamista hankinnoissa. Suosituksessa kuvattujen lisäksi on olemassa muuta-kin velvoittavaa sääntelyä hankintoihin ja toimialoihin liittyen, joka tiedonhallintayksiköiden on tunnistettava ja huomioitava hankintojen valmistelussa.

Keskusteltiin yksityiskohdista suosituksen valmisteluun ja julkaisuun liittyen.

Päätös: Lautakunta hyväksyi suosituksen.

4 Asiankäsittelyn metatiedot –suosituksen päivittäminen ja tiedon elinkaaren hallinnan metatietomallin kehittäminen

Esittelijä: Suvi Metsärinta-Lehmusvaara

Toimintalähtöisen asianhallinnan kehittämisjaosto oli päivittänyt tiedonhallintalautakunnan suositusta asiankäsittelyn metatiedoista (nykyinen versio VM 33/2021) tiedonhallintalakiin keväällä 2023 kohdistuneilla muutoksilla sekä jaoston valmistelun aikana kerätyillä kehittämiskohteilla. Jaosto on yhdessä tietojen säilytysaikojen määrittelyn jaoston kanssa valmistellut metatietomallia (tietomalli) asianhallinnan ja palvelujen tiedonhallinnan metatiedoista. Toimenpiteet sisältyvät tiedonhallintalautakunnan vuoden 2023 toimintasuunnitelmaan.

Sihteeristö toi lautakunnan käsiteltäväksi suunnitelman suosituksesta asiankäsittelyn metatiedoista sekä metatietomallista ennen suosituksen lähettämistä kommentointikierrokselle. Tavoitteena on käsitellä päivitetty suositus lautakunnan syyskuun kokouksessa.

Keskustelussa pidettiin hyvänä, että metatietomalli on lähtökohtaisesti päivit-tyvä kokonaisuus.

Päätös: Merkittiin tiedoksi.

5 Suositus tiedon laatukriteereistä ja -mittareista

Esittelijä: Riitta Autere

Tiedonhallintalautakunnan tiedon hyödyntämisen jaosto oli valmistellut suositusta tiedon laatukriteereistä ja -mittareista. Sihteeristö toi lautakunnan käsiteltäväksi ehdotuksen suosituksen jatkovalmistelusta ja valmisteluun liittyvistä linjauksista suosituksen loppuun saattamista varten.

Suositusta ehdotetaan täydennettäväksi nykyisen ISO 25 000 –sarjan lisäksi tiedon laatua koskevalla ISO 8000 –sarjalla. Aikataulusuunnitelmana on suosituksen hyväksyminen lautakunnan elokuun kokouksessa.

Keskusteltiin ehdotetusta aikataulusta ja täydennyksistä.

Päätös: Merkittiin tiedoksi.

6 Tiedonhallintalautakunnan vastaus ELY-keskukselle

Esittelijä: Tommi Oikarinen

Pirkanmaan ELY-keskus on pyytänyt tiedonhallintalautakunnalta kannanottoa täyttyvätkö tiedonhallinnalle ja tietojärjestelmän käytölle tiedonhallintalain 6 luvussa asetetut vaatimukset tilanteissa, joissa viranomainen vastaa asiakirjapyyntöön viittaamalla sen asianhallintajärjestelmässä olevaan asiakirjaan. Lisäksi ELY-keskus pyytää lautakunnalta kannanottoa tulkintaan tiedonhallintalain 22 §:n vaatimuksista tilanteessa, jossa viranomainen käy lukemassa asianhallintajärjestelmässä toisen viranomaisen asiakirjoja. Sihteeristö oli valmistellut asiasta lausunnon.

Keskustelussa nousi esiin, että lautakunnan kannanottojen julkaisu verkkosivuille tukisi tiedonhallintayksiköiden tiedontarpeita.

Päätös: Lautakunta hyväksyi lausunnon.

7 Tiedonhallintalautakunnan vastaus Suomen riistakeskukselle

Esittelijä: Sami Aalto

Suomen riistakeskus on pyytänyt tiedonhallintalautakunnalta kannanottoa siitä, onko julkisuuslaissa tarkoitettu suostumus sellainen, että se rinnastuu lakisääteiseen tiedonsaantioikeuteen ja oikeuttaa siten rajapintojen käyttämisen tiedonhallintalain 22 §:ssä säädetyllä tavalla. Sihteeristö oli valmistellut asiasta lausunnon.

Päätös: Lautakunta hyväksyi lausunnon.

8 Viittaukset tiedonhallintalautakunnan sanastoihin

Esittelijä: Riitta Autere

Sanastokeskus on valmistellut Väylävirastolle tiedonhallinnan sanastoa, joka on pian valmis julkaistavaksi Sanastot-työkalussa. Väyläviraston sanasto sisältää yhteisiä käsitteitä tiedonhallintalautakunnan suositusten sanastojen kanssa, mutta niille on luotu eri määritelmät. Sanastokeskus ry. on pyytänyt tiedonhallintalautakunnalta kannanottoa oman sanastonsa ja tiedonhallintalautakunnan sanaston välisten yhteyksien ja eroavaisuuksien merkintätavasta. Sihteeristö oli valmistellut asiasta lausunnon.

Keskusteltiin siitä, missä yhteydessä lausunnon kohteena olevan sanaston on tarkoitus toimia ja mihin sisältöön lautakunnan lausunto kohdistuu.

Päätös: Lautakunta hyväksyi lausunnon äänestyksen jälkeen, jossa viisi lautakunnan jäsentä ja puheenjohtaja kannattivat lausunnon antamista ehdotuksen mukaisesti.

9 Muutosvaikutusten arviointi - arviointitulokset ja -yhteenvedo

Esittelijä: Markus Rahkola

Tiedonhallintalautakunnan 15.12.2022 hyväksymässä vuoden 2023 arviointisuunnitelmassa on päätetty arvioida tiedonhallintalain 5.3 §:ssä säädettyjen vaatimusten toteutumista hyvinvointialueilla, HUS-yhtymässä ja Helsingin kaupungissa sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävien siirtymisen aiheuttamassa muutoksessa. Sihteeristö toteutti arvioinnin suunnitelman mukaisesti ja valmisti arvioinnista yhteenvedon sekä ehdotuksen arvioinnin tulosten perusteella tehtävistä ohjaustoimenpiteistä.

Saatujen vastausten perusteella voidaan todeta, että

1. moni vastaaja kertoo tehneensä muutosvaikutusten arvioinnin, mutta vastausten perusteella ei ole mahdollista arvioida, onko arviointi tehty tiedonhallintalain 5 §:n 3 momentin vaatimusten mukaisesti;
2. tiedonhallintalautakunnan ohjeet eivät tue muutosvaikutusten arvioinnin toteuttamista ja
3. tiedonhallintalautakunnan lähettämään selvityspyyntöön jätti vastaamatta kahdeksan hyvinvointialuetta.

Toimenpiteiksi ehdotettiin, että

1. Tiedonhallintalautakunta päivittää muutosvaikutusten arviointia koskevan suosituksen mahdollisimman pikaisesti vastaamaan paremmin ja kattavammin tiedonhallintalain 5 §:n 3 momentissa säädettyä.
2. Tiedonhallintalautakunta järjestää tilaisuuden muutosvaikutusten arvioinnin toteuttamisen hyvistä käytännöistä. Kutsu tilaisuuteen toimitetaan erityisesti niille hyvinvointialueille, jotka eivät ole vastanneet tiedonhallintalautakunnan selvityspyyntöön tai joilla muutosvaikutusten arviointi on toteuttamatta.

Päätös: Lautakunta hyväksyi arvioinnin toteutetuksi ja päätti toteuttaa arvioinnin perusteella ehdotetut ohjaustoimenpiteet.

10 Tiedonhallintamallien ylläpidon arviointi - ohjaustoimenpiteet

Esittelijä: Markus Rahkola

Tiedonhallintalautakunnan käsitteli kokouksessaan 11.5.2023 arviointiyhteenvedon tiedonhallintalain 5 §:ssä säädetyn tiedonhallintamallin ylläpitoa koskevien vaatimusten toteuttamisesta valtion virastoissa ja laitoksissa, hyvinvointialueilla ja hyvinvointiyhtymissä sekä kunnissa ja kuntayhtymissä. Sihteeristö laati ehdotuksen arvioinnin perusteella toteutettavista ohjaustoimenpiteistä arvioinnissa havaittujen puutteiden korjaamiseksi. Ehdotuksella on tarkennettu arviointiyhteenvedon kohtaa 6 (Arvioinnin aiheuttamat toimenpiteet).

Ehdotetut toimenpiteet:

1. Tiedonhallintalautakunta järjestää syksyllä 2023 erillisen tilaisuuden tiedonhallintamallin toteuttamisen hyvistä käytännöistä. Kutsu tilaisuuteen

toimitetaan niille tiedonhallintayksiköille, jotka eivät ole vastanneet tiedonhallintalautakunnan selvityspyyntöön tai joilla tiedonhallintamalli on toteutettava.

2. Tiedonhallintalautakunta toteuttaa seuranta-arvioinnin vuonna 2024 niiden tiedonhallintayksiköiden kohdalla, jotka vastanneet tai joilla tiedonhallintamallin laatiminen on edelleen kesken.
3. Lisäksi tiedonhallintalautakunta viestii edellä mainituille viranomaisille tiedonhallintalautakunnan suosituksesta tiedonhallintamallin laatimisesta ja ylläpidosta (VM 29/2020) sekä viranomaisten mahdollisuudesta kysyä tiedonhallintalautakunnalta ohjeita tiedonhallintamallin laatimisessa.
4. Hyvien käytäntöjen jakamiseksi tiedonhallintalautakunta toimittaa tiedonhallintamallin ylläpidosta toteutetun arvioinnin yhteenvedon kaikille niille tiedonhallintayksiköille, joille selvityspyyntö on toimitettu.

Päätös: Lautakunta hyväksyi ohjaustoimenpiteet toteutettavaksi.

11 Sihteeristön ja jaostojen ajankohtaiset tiedoksi-asiat

Esittelijä: Sihteeristö

Käytiin läpi sihteeristön ajankohtaiset tiedoksi-asiat.

12 Muut asiat

Ei muita asioita.

13 Seuraava kokous

Tiedonhallintalautakunnan seuraava kokous on 24.8.2023, klo 13-16 (etäkokous).

Syksyn muut kokousajat:
21.9.2023, klo 12-16 (läsnäkokous)
26.10.2023, klo 13-16
23.11.2023, klo 13-16
12.12.2023, klo 13-16

Vuoden 2024 kokousajat:
31.1.2024, klo 13-16 (läsnäkokous)

14 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.53.

VN/1743/2020-VM-178

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: